

## „Soča“

Izljaja vsak petek o polnoči in velja s prilogo „Gospodarski list“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . gld. 4-40,  
pol leta . . . . . 2-20,  
četrť leta . . . . . 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština. Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglase pri upravnistvu.

„Primorski“ izljaja vsakih 14 dni vsak drugi torek in velja za celo leto 80 kr.

„Gospodarski list“ izljaja in se prilaga vsak mesec v obsegu 16 strani. Kadar je v petek praznik, izide lista že v četrtek.

## S O Č A

(Izdaja za deželo.)

## Oznanila

in „POSILANJE“ plačujejo se za polstopno peti-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,  
7 „ „ „ 2 „ „ „  
6 „ „ „ 3 „ „ „

Večkrat — po pogodbi. — Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrentiju nasproti velike vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi pošilja naj se ureditvni, naročilna in reklamacije pa upravnistvu „Soča“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnistvo je v Gosposki ulici 9.

Izdajatelj in odgovorni urednik Dragotin Strucelj.

— „Bog in narod!“ —

Tiska in zalaga „Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. J. Krmpotič).

## Volilci!

Volilna shoda, ki sta se vršila na povabilo društva „Sloga“ v Gorici dne 22. februarja za veliko posestvo ter 25. februarja za V. skupino in kmečke občine, postavila sta soglasno z vsemi glasovi navzočih volilcev kandidate za državni zbor v imenovanih skupinah, in sicer so se imenovali:

za peto skupino, ki voli 10. marca

dr. Anton Gregorčič,

profesor bogoslovja v Gorici;

za kmečke občine, ki volijo 16. marca

Alfred grof Coronini-Cronberg,

posestnik v Gorici;

za veliko posestvo, ki voli 22. marca

Alfred grof Coronini-Cronberg,

posestnik v Gorici.

Na volilcih je zdaj leželo, da se prav gotovo udeležijo volitev ter da vsi brez izjeme oddajo svoj glas navedenim kandidatom.

Nikogar naj ne moti to, da je Alfred grof Coronini postavljen kot kandidat v dveh skupinah. — Pri volitvi v kmečkih občinah se zagotovi mandat grofu; pri volitvi v velikem posestvu se zagotovi mandat Slovencem po grofu. — Pri prvi volitvi gre pa to, da si moža ohranimo; pri drugi pa za to, da si po tem možu, katerega vsak Slovenec visoko čista, mandat obvarujemo. — Kar bo treba potem storiti, oznanj se volilecem za časa, ter se volilci povabijo, da si določijo tretjega kandidata.

Za zdaj naj velja geslo: vsi na volišče, vsi za postavljena kandidata!

V Gorici, 25. febr. 1897.

Društvo „Sloga“.

## „Slov. Narod“ proti „Soči“.

Ze več mesecev smo čitali razne polemike med „Edinostjo“ in „Slov. Narodom“. Mnogi rodoljubi na Kranjskem so se začeli zatekati k „Edinosti“, ker doma niso imeli lista, ki bi neustrašno razkrival rane na slovenskem telesu. „Narod“ je seveda odgovarjal — in boj med obema časopisoma je bil vsak dan hujski. — Radi priznavamo, da „Edinost“ je bila vedno stvarna in elegantna v obliki; kar je rekla ona o razmerah na Kranjskem, zlasti v Ljubljani, je bilo vzeto iz sreča slehernega primorskega Slovenca in Hrvat. Zato smo bili vsi goriski Slovenci na strani „Edinosti“, kar smo večkrat dajali razumeti tudi v „Soči“.

Ta soglasnost na Primorskem ni ugajala kolovodjem okoli „Slovenskega Naroda“, mi smo prejeli raznih migljajev, naj ne hodimo „čez drn in strn za jezikavo „Edinostjo“. Ker je pa „Ed.“ vedno pravo zadela, smo ostali še vedno na njeni strani, če tudi so ji začeli dajati poleg „jezikavosti“ še grše primke. — In vsled tega smo pričakovali, da zagrm „Slov. Narod“ tudi nad „Sočo“ po svojem navadnem načinu.

Toda pričakali smo še veliko več! „Slov. Narod“ je okreal s „Sočo“ vred tudi vso stranko, zlasti pa naše narodne voditelje. Ko je bil namreč odstranjen iz narodne stranke na Kranjskem bivši državni poslanec Koblar, smo dejali, da s tem je bil izključen iz te stranke zadnji duhovnik; in dostavili smo še, da narodna stranka naj črta celo deželo gorisko iz vrste svojih somišljenikov.

Na to smo prejeli v „Narodu“ odgovor, ki nas je presenetil po obliki in vsebini. Evo ga doslovno, da bo vsakomur jasno, kako nizko je padlo glasilo narodne stranke kranjske:

Glas z Goriskega. Znan slovenski rodoljub, na Goriskem nam piše: Začenjem smo štali krilati in bobneči stavek v naši „Soči“: „Sedanja narodna stranka (na Kranjskem) naj kar črta iz vrste svojih somišljenikov celo deželo gorisko“. Tu izjavo „Soče“ nas silijo, da se oglasimo. Kdor ne pozna zakulisne politike na Goriskem izza zadnjih let, utegnil bi verjeti, da je „Sočina“ izjava čisto zlato, da je res glas slovenskega naroda na Goriskem. Nam, poznajočim vsestranski razvoj razmer na Goriskem, vidi se izjava kot navadna bomba brez smodnika. In vendar je „Soča“ pisala le resnico — z ozirom na razmere, katere so v njeni bližini. Zakaj se gre? Narodna stranka na Kranjskem je prišla v navskrižje s „poslednjim“ duhovnikom na Kranjskem radi načela, da bodi škof tudi političen voditelj ter da noben duhovnik ne sme sprejeti poslaniškega mandata brez škofovega dovoljenja. Za to se gre! „Soča“ je bila še pred nedavnim časom tudi mnenja, da škofje nimajo v politiki ničesa zapovedati. Prišel pa je iz goriske knezoškofiješke palače znani pastirski list na duhovščino, katere je zapovedal delovati proti pisavi „Soče“ v zgoraj omenjenem smislu. In „Soča“ naša se je zblala „smrtnega“ greha ter ga, po časi sicer in po ovinkih, proti — Kanosi . . . . Na ti trnjevi poti moli pokoro ter nadejaje se „odveze“ ključ spokorno: Narodna stranka na Kranjskem, katera se vedno vstraja na poti nezmotljivosti škofov v političnih zadevah — naj kar črta iz vrste svojih somišljenikov kar celo deželo gorisko! V svoji navdušenosti pa je predebelo ziniha, kajti ni res, da bi bila cela goriska dežela proti narodni stranki na Kranjskem; marveč le gola resnica je, da sedanja „Sočina“ stranka je cela proti narodni stranki na Kranjskem. Javna tajnost je, da hodijo najmerodajnejši možje po svete h knezoškofu. Na Goriskem je klerikalizem dobil popolno prevlado tako, da v politiki vlečeta na istej vrvič „Soča“ in „Prim. List“ t. j. Gregorčičeva in Mahničeva stranka. Tako daleč smo že prišli, da se govori o kandidaturi Mahničevega naslednika za državnozborni mandat v slučaju, da bode grof Alfred Coronini voljen v veleposestvo. Ako se to zgodi, pokaže se v bližnji bodočnosti, da narod slovenski na Goriskem nikakor ni tega mnenja, kakor je njegov glasilo, marveč da hoče obdržati prole roke v političnih zadevah, ter da je ogromno število slovenske inteligence na Goriskem še vedno v vrsti somišljenikov narodne stranke na Kranjskem.

Tako „Sl. Narod“. Najpoprej bodi omenjeno, da ne poznamo „znanega slovenskega rodoljuba na Goriskem“, ki bi bil zmožen napisati toliko norostij v malo vrsticah, in to tem bolj, ker mora vedeti že naprej, da mu kaj takega na Goriskem ne bo nikdo verjel, ne pristaši ne nasprotniki „Sočini“. Zategadel si drzno dvomiti, da je ta „Narodov“ izbruh res „glas z Goriskega“, ker ne moremo verjeti, da bi bil utegnil kdo v pustnem času noreo briti z ubogim „Slov. Narodom“.

„Slovenski Narod“ pravi torej, da „Soča“ je bla v Kanosi, nadejaje se „odveze“, in v tak namen se zadirja proti narodni stranki na Kranjskem. — Da je ostala „Soča“ vedno enaka do današnjega dne, to vé pri nas vsak paglavec, prav takó, da je nasprotstvo do nje vedno enako. Mi nismo odstopili niti za las in — ne odstopimo! Toda „Slov. Narod“ mora nekako opravičiti pred svojimi slepimi ovčicami, zakaj mora zabeležiti zopet nov poraz v javnem mnenju; za Trstom je prišla na vrsto Gorica, ki se odvraca od narodne stranke, odkar plava ta v milosti dvigajočega se kranjskega nemškutarstva, a to treba predložiti v drugačni luči! Najkomodniše seveda se opravi ta posel tako, da se reče: „Soča“ in vsa njena stranka je postala klerikalna, zato se zadirja proti narodni stranki na Kranjskem!

Pa pride še lepše. „Narod“ je srčno razkril „javno tajnost“, t. j. da

naši najmerodajnejši možje hodijo po svete h knezoškofu. — Zares neverjetno, da je mogoče resnemu listu napisati kaj takega po znamenitih dogodkih zadnjih tednov, ko je stal uprav nadškof v popolnem nasprotju z vsemi slovenskimi poslanci; kaj je pisala „Soča“ o tem, je pač znano. — Prav nič bi pa ne škodilo, ako bi naši možje hodili večkrat k nadškofu, toda ne po svete, ker bi jih ne dobili, pač pa, da bi mu pojasnjevali položaj in takó morda odvrnili od njega take nesrečne korake, kakoršen je bil oni z dohodom v deželni zbor goriski. Evo, takó pravi pri nas „javna tajnost“, a kar pripoveduje „Narod“, je le zlovoljni, toda slabo iztuhlan izrodek razgrete domišljije.

Kar govori „Narod“ o klerikalizmu na Goriskem, to je posnel po „Delavcu“, ki sliši povsod travo rasti, pa ničesa prav ne vé. Kakor smo pa leta 1889. izjavljali nasproti dr. Mahničevu, da ostanemo za vedno liberalci, ako nas hoče takó imenovati, takó izjavljamo danes „Narodu“, da ostanemo tudi za naprej prav taki klerikalci, kakoršni smo bili doslej.

„Narod“ vé tudi, da je namenjen Mahničev naslednik za državnozborni mandat, ako bo izvoljen v veleposestvu grof A. Coronini. — Raca na vodi, ta je pa zares nova; ne, „Delavec“ je pripovedoval že poprej, da bosta kandidovala na Goriskem dva „črnosuknjeza“, od tod prihaja „Narodova“ raca. Nam ni nič znanega ne o dveh „črnosuknjcah“ in ne o Mahničevem nasledniku, pač pa vemo, da je kot tretji kandidat, ki edini se resno posteva, gospod dr. Henrik Tuma, kateremu bi se poskrbelo pri prvi priliki za naslednika v deželnem odboru. — Če torej vse pripovedovanje v „Narodu“ ni le hudomušna pustna burka od strani kakega goriskega Slovenca, moramo reči, da je perfidno in zlovoljno.

„Narod“ sam pripoznava, da: „Sočina stranka je cela proti narodni stranki na Kranjskem“. Ivala vsaj za to pripoznanje! Toda zunaj „Sočine“ stranke so v nekaterih rečeh vsi tisti, ki se zbirajo okoli „Primorskega Lista“, a teh tudi ni v „Narodovem“ taborju. Kje je torej tisto „ogromno število slovenske inteligence na Goriskem v vrsti somišljenikov narodne stranke na Kranjskem“? Mi te inteligence ne vidimo! Nočemo reči s tem, da tudi v „Sočini“ stranki ni ljudi, ki o tem ali onem mislijo in sodijo kakó drugače, nego mi in naše narodno vodstvo, saj nič ni ložega, nego držati roki križem in kritikovati; toda ti še niso stranka zase in ne bodo! Kje so torej tisti razumni na Goriskem, ki obsojajo „Sočo“ in capljajo za „Narodom“? Še enkrat rečemo: Mi jih ne vidimo! Narodna stranka, kakoršna je danes, ne zasluži več takega imena, kajti oddaljila se je od programa, sklenjenega na shodu zaupnih mož; od onega shoda do danes ni storila nič pozitivnega, pač pa je srečno prijadrala v „varno“ okrilje ljubljanskega nemškutarstva, kamor ji Primorci nočemo slediti. Cela Primorska je v tem pogledu edina, in nadejamo se, da pridejo kmalu do spoznanja tudi vsi rodoljubi na Kranjskem. To je naš odgovor!

## Velike ali majhne županije.

VIII.

(Izv. dop.)

Iz tolm. hribov.

Znano je, kako se včasih naši kmetje spuščajo v velike pravde zaradi nič ali malo vrednih stvari. Majhno groblje, en grm, ena steza itd. spravi včasih dva kmeta v velike

pravce. Žalibog, to se dogaja večkrat. Za take slučaje imamo žalibog pozabljeno postavbo od 21. sept. 1869. Po tej postavi bi morala biti v vsaki županiji mirovna sodišča, ki imajo nalogo pomiriti stranke, da se ne spuščajo v pravde zaradi kake malenkosti. Močno obžalujemo, da se ta postava popolnoma prezira in da deželni zbor se danes ni izdal naredbe za mirovna sodišča, kakor veli § 10. dotične postave. Res, tu imamo sijajen izgled o nezmotnosti in nesposobnosti goriskega deželnega zbora. Tu zopet vidimo, kaj je bil prejšni deželni zbor in kako je umel socialno-politično delovanje. Tako se godi ljudstvu, ki voli nesposobne, nedelavne in ne za občno blaginjo vnete zastopnike. Mirovna sodišča po županijah so prevelikega socialno-političnega pomena in skrajni čas je, da se kateri izmed poslancev spomni na to postavbo. Po tej postavi bi se morali voliti zaupni možje, ki bi sklepali poravnave med prepirajočima se strankama. V velikih županijah bi se to dalo težko doseči brez velikega truda, brez stroškov in prevelike zamude časa. Zaupni možje morajo (conditio sine qua non) poznati prav natančno družinske in posestne razmere dveh prepirajočih se strank, ako hočejo sploh doseči spravo. V veliki županiji je absolutno nemogoče to doseči, ker po več ur oddaljenih občinarjev zaupniki ne poznajo in ne morejo poznati, torej poravnave tudi ne skleniti. Ako bi vsi drugi razlogi odpadli in bi bil samo ta, je po mojem mnenju zadosten za dokazovanje o primernosti majhnih županij.

Pred šestimi leti sta interpelovala v nizozemskem dežel. zboru znana krščanska socialista dr. Scheicher in Luiger deželni odbor in vlado, zakaj zavlačuje prošnje nekaterih katastrofalnih občin za samostojno županijo in jih hitro ne rešijo. To sta naredila, ker so kršč. socialisti za direktno volitev, morajo biti tudi za majhne županije. Lansko leto je v galiskem deželnem zboru vladni zastopnik tudi nekako zagovarjal obširne županije ter željo izrazil, da bi se združile majhne županije v eno veliko. Vsi zastopniki tako imenovane „kmečke stranke“, njej na čelu menda Wojcko, ali kako mu je že ime, kakor tudi vsi rusinski poslanci, so se odločno postavili po robu in svečano ugovarjali vladnemu zastopniku. In vendar je pri Poljakih in Rusinih večje število onih, ki ne znajo ne brati ne pisati, nego pri nas.

Kar je nekaj let sem, vidimo na Kranjskem vsako leto, kako so se pridružene občine v velikih županijah izločile in samostojno županijo ustanovile. Zakaj pa pri nas ne?

Iz vsega, kar sem do zdaj našel, vsakdo, lahko sprevidi, da velike županije niso v korist ljudstvu. Potrebno bi bilo še druge občinske in deželne postave nasteti, da bi dokazali, kako ni mogoče županu v obširni županiji izvrševati svojega posla. Županji so pač posestniki, obrtniki itd., ki imajo že svojih zasebnih poslov čez glavo, rd njih bi bilo pač nesmiselno vse zahtevati, kar postave veleajo. Ako je to nemogoče pri majhnih županijah, toliko bolj pri velikih. Pri sedanjem pomanjkanju delavcev je vsaka ura našim kmetom-županom silno draga, in bilo bi nekako krivično, da bi župan obširne županije na vse gledal in za vse bil odgovoren. To je nemogoče že pri majhnih županijah, tim bolj pa pri velikih. Županstva naj bodo tako urejena, da ne bode ne županom ne ljudstvu breme pretežko. V prvi vrsti je treba gledati za želje ljudstva, ako ono želi samostojne županije, treba mu je vstreti. Najboljše so županije po župnijah, kajti to splošno želijo vse občine. In v tem smislu, kakor slišim, se bodo občine kar po vrsti oglašale s prošnjami. Bog!

(Konec.)

## DOPISI.

Iz Gorice, dne 4. marca. — Volitve za 5. kurijo so se vršile, kakor znano, v Gorici 1. dan marca.

In zopet nam je bolečiti prežalostnih slučajev, kateri so se ponavljali čestokrat med volitvijo.

Podkupljena lahonska družba je stala v predvorani in po stopnicah ter prežala na pohlevno, nezavedno slovensko občino, kakor smrdljivi dihur na svoj plen, ter zamenjavala slovenske glasovnice z laškimi v navzočnosti magistratovih stražnikov. Ako se je predznil kdo izmed Slovencev opravičeno vprašati, kdo jim je dal pravico tako ravnati, zarohneli so nanj ter psovali na najostudnejši način: „Sklať, kaj tebe to briga!“ Magistratova policija, se ve, jim je bila na roko; ni videla njihove lopovščine. „Zmagali smo, evla Gorizia Italijana, tu prebiva samo lahko plome, z izjemo par slovenskih hlapcev, ki pa so naši sužnji“, bodo trobili sedaj svojim vernim zaslepelcem po svojih časopisih. Kje si zmečaj, kam si zgnila pravica?

Prav mnogo Slovencev se ni udeležilo volitev, da bi se ne zamerili goriskim Lahom, od katerih so več ali manj odvisni; ali so bili tudi tisti Lah tako prizanesljivi, ki pa živé večnoma od Slovencev? O, ne! Mnogi so šli na volišče, saj dobro poznajo naše slabosti in so preprčani, da Slovenci jih bodo vendar obiskovali po prodajalnicah in spleh povsod, kjer jih bodo potrebovali. „Pejtega noter, pejtega sem perljatu perljatu!“ Če pa prideš iskati zunajmenih ti pravice, zavrneš te bodo: „Sklať, ti si pluječ, od strani se, za te si pravice!“

A ne le, da so šli vsi na volišče, poslali so tudi vse svoje služabnike večnoma slovenske narodnosti. Kdor je bil navzoč pri takih prizorih, srce mu je moralo pokati, videti prebledeno obličje prisiljenega izdajaleca svoje predrage narodnosti; in s takimi lopovi se nam je borili goriskim Slovincem.

Rodoljub.

Iz Kanala, 23. februarja. — Dasi po malem, vendar napreduje polagoma naš ubožni in zapuščen okraj. Vzradostila je gotovo naše prebivalce ob Idrji vest v zadnji št. „Soče“, da je cesta iz Brd v kanalsko hribe dognana reč. Ravno tako trdno upamo in pričakujemo, da se bo gradila tudi cesta od Kanala čez Marijo Celj do Idrje, kakor tudi ona po banjski planoti. Saj je pa tudi skrajni čas in potreba osobito letos, da si od vseh nesreč prizadeto ljudstvo kaj prisluži.

Posobno zadoščenje pa podaja vsakemu nova cesta od Kanala proti Avčkam. Tukaj se vidi, koliko se doseže v kratkem času pod izkušnim vodstvom; kjer je bila pred komaj štirimi tedni še trda griva, vidi se v dolgosti 1 km skoro izvršena cesta. Vsa čast cestnemu odboru, zlasti pa njega uзорnemu, delavnemu predsedniku g. A. Konjediću. Ne hoté nam prihaja tu žalostno dejstvo v spomin: kakšen je bil Kanal, v kakšnem položaju bi bil ves okraj, ko bi se bilo pred leti le desetino tako delalo, kakor sedaj. —

Naše sadjarsko društvo se tudi pridno giblje; kupilo si je obširno njivo tik državne ceste, kamor nasadi raznih drevesc, amer. trt itd. Naj bi je posestniki le bolj podpirali z mnogobrojnim pristopom. —

Na Banjsicah se snuje bralno in gospodarsko društvo in najbrže tudi — prva mlekarnica na Kanalskem. Bog daj srečo!

V Kanalu je zgorela v ponedeljek stala s krmo vred. Goreti je začelo o polnoči in le neutrudni delavnosti ljudstva in požarne brambe se je zahvaliti, da se ni požar razširil. Zažgali so — kakor se sliši — otroci. Poslopje je bilo zažaravano. — Ta teden smo dobili v Kanalu nov poštni pečat z nemškim in slovenskim imenom trga. Torej vendar enkrat! (Kdaj pa se zganejo Ročinci? Ali bodo še dalje trpeli „Ročino“ na pečatu? Edino Ročinj je opravičen! Uredn.)



**Iz Cerklje.** — Oho, Iz Cerklje dopis? Raca na vodi! To je pa nekaj čudnega se moralo pripetiti, da se iz zadnjega kotička Primorskega kaj piše, in res so se vršile volitve volilnih mož, kateri bodo izrekli, kdo naj bo naš zastopnik v državnem zboru. Vsi smo mislili, da se bodo volitve vršile mirno, a varali smo se. Iz Idrije zapihala je mokrasa sapica, ter tako provzročila nekoliko volilnega gibanja. Mokrači (t. j. socialni demokratje) poslali so okrog svoje krive preroke in imeli skrivna posvetovanja in zborovanja v Cerkljem, posebno pa v Orlazki občini. — Čudili se nismo nekaterim priprostim in nevednim delavcem, pač pa nekaterim možem, kateri so se enkrat v Cerkljem sploščali in odlikovali ter smatrali treznomiselnim državljanom. Pokazali so se pri teh zborovanjih in pravi luči — da jim ni nobeno sredstvo preumazano, nobeno orodje preslabo, da bi se ga ne poslužili — katero bi jim zopet pomagalo do veljave njim — in pa drugi propadli kliki. — Z eno besedo, deloval niso pravi mokračji, ampak nasprotniki velečastitega dr. Gregorčiča, kateri ne morejo pozabiti grozne bitane pri predzadnjih državnozbornih volitvah. — A tudi naša stranka ni dala križem rok, ampak pričela se je pridna agitacija s tem, da se je ljudstvo podučilo, kako smer imajo te mokraske(?) agitacije in kolikor je bilo kolikor razumnih volilcev, so kmalo spoznali, kam pes tace moli.

Na dan volitve t. j. 19. p. m. mislili so mokračji in njih skrivni svetovalci, da nas ne pripravi kar pohrustajo, a varali so se, kajti prišlo je od vseh strani toliko volilcev, da smo se vsi čudili. — Posebno gre vsa čast Bukovecu, Orehovcu, Nanačanu in Orlazčanu, ker so tako daleč prišli, ter s tem pokazali, da so vsi pripravljeni braniti svetlinji narodnosti in vero in kako tudi spoštujejo svoje dušne pastirje, kateri se trudijo za njih dušni in telesni blagor, posebno volitelja goriških Slovencev pred. g. dr. Gr. — Prišlo je tudi nekaj mokračev največ iz Orlazčar — in ti so pokazali svoje junaštvo s tem, da so zasmehovali duhovnike, posebno pa prečastitega g. kaplana Šmida, kateri je neustrašeno delil listke in pobijal surove psovke, s katerimi so ga pitali večinoma že pijani in gotovo tudi zapeljani mokračji.

Veliko mokračev se je pa poizgubilo, veliko pa tudi se ni upalo na dan, ker so se zbalii ogrozene večine poštenih volilcev, katerih je bilo gotovo nad 300 moč in če bi bila potreba bi se jih pa tudi se veliko dobilo, ker so čakali, če bi bilo potreba oddati svoj glas.

Po dvanajsti uri objavil se je izid volitve in dobili so naši možje po 102 : sprotniki pa le po 33 glasov.

Zavladalo je mej volilci splošno veselje in so mirno čakali posestniki popoldne volitve za kmečke občine. Nasprotno so pa mokračji preklinjali in se rotili — in največkrat se je slišala pri tih neolikanih beseda „far“.

Popoldne vršila se je volitev pa popolnoma mirno in je na volišče prišel en sam mokrač, kateri je oddal glas svojim vrednim pristavcem.

Zmagal je torej pošteno voditelj in ljubljene goriških Slovencev — in ponosen sme biti on, kakor smo tudi mi na izid volitve. Sicer se sliši, da se bodo mokračji pritožili in želja naša je, da bi se volitve v novič razpisale, ker potem bi bil mokračski — oziroma skrivnih trivih prerokov poraz tem huji.

Vihar čisti zrak in tako je tudi ta volitev marsikaj očistila in marsikateri je pokazal svoje moštvo na tej in drugi strani. Vidilo se je pa tudi iz vsega volilnega gibanja, da je dr. Gregorčič nasprotna črna stranka spremenila le barvo, ter postala sedaj rudeča ali mokraska.

Socialni demokratje so se pa lahko prepričali, da njih gnjili nazeri ne morejo in nikdar ne bodo vspevali v Cerkljem, akoravne jih podpirajo možje, kateri so imeli pri častit duhovščini vso veljavo, oziroma, veljali so za pristne vzgledne katolice.

Slepa strast in osebno sovraštvo do posameznikov je nekaterim zmešala pamet, da so stvar popolnoma pregledali, da so le zamogli dati duška svojim plemenitim(?) nazorom.

Značilno je tudi to, da je drugi dan koj zjutraj takojšnja žendarmerska aretovala dva mokrača, ker sta lastniku panorame iz gole mokraske surovosti prezevala platno in potem pa se reveža zmerjala in mu z nožem žugala. Ta dva junaka dobila sta zasluženo kazen, gotovo bode pa povzročiteljem tega nepotrebnega volilnega boja — v čast, nevednežem pa v poduk.

**Iz Ljubljane.** — „Že dolgo časa opazujejo vsi treznomiselniki slovenski politiki čudne razmere v kranjski narodni stranki. Voditelji njeni prečesto prezirajo mnenje ljudstva, ter se le bolj omejujejo na maloštevilni krog nekaterih zastopnikov „inteligence“. Radi tega je prišlo tako daleč, da je o priliki shoda zaupnih mož čvrsta narodna

stranka reducirana sedaj na par generalov brez armade. Stranka s pametnim programom, katere voditelji delajo in hodijo med narod, ne pride nikdar tako daleč. Nekatero zmago pri prvotnih volitvah niso zaslugi sedanjega strankinje vodstva in njenega delovanja; sosebno velja to o zmagah na Gorenjskem.

V žalosten položaj pa je prišlo sedanje vodstvo narodne stranke tudi v Ljubljani. Proti volji večine članov izvrševalnega odbora narodne stranke postavili so nekateri gospodje dosedanjega poslanca Kušarja zopet državnozbornim kandidatom. To je vzbudilo odločen protest v meščanskih slojih ljubljanskih. Povdarja se, da središče slovensko mora imeti odsele sposobnega poslanca, katerega dosedanje delovanje bi jamčilo njegove bodoče uspehe. Ustanovil se je „volilni odbor narodnih ljubljanskih meščanov“, ki je postavil na ščit proti g. Kušarju g. svetnika Ivana Vencajza.

Člani tega odbora, gg. dr. Krisper, Srečko Noli, Anton Klein, sklicali so v nedeljo dne 28. februarja volilni shod v dvorano „pri Maliču“. Takega burnega shoda še ni bilo v Ljubljani. Vse je kazalo že naprej, da tisto, kar je telo o priliki otvorjenja „Narodnega doma“, bukno o tej priliki na dan. „Narod“ poroča o shodu popolnoma neresnično. Navzočih je bilo nad 400 volilcev. Velikanska večina udeležencev-volilcev se je brez razlike strank odločno postavila na stran g. Vencajza. Predsednikom je bil izvoljen g. Klein, tajnikom pa g. Kregar. Nekateri prvaki narodne stranke so hoteli s kričanjem preprečiti shod. Eden je predlagal vs razburjenje, naj se shod preloži, kar je vzbudilo vihar odpora. Vihar je vedno narasčal in le predlogu dra. Hudnika je za hvaliti, da se je shod sploh mogel vršiti. Učinek dr. Hudnikovega predloga, naj se tisti, ki so za nadaljevanje shoda, pomaknejo v gorenji del dvorane, je bil velikanski. Od vseh strani so silili v dvorano Vencajzevi volilci-pristaši in nakrat je ostalo kakih 40 do 50 oseb okoli pristavcev Kušarjevih. Poslednji so potem ostavili dvorano med burnim vsklikanjem. Vencajzevi somišljeniki niso imeli pri teh demonstracijah nobene nevolike v zborovalni dvorani.

Dvorana je ostala natlačeno polna tudi po odhodu Kušarjevih pristavcev. G. Vencajz je pred to množico in pred ono, ki je stala na dvorišču, razvijal svoj program. Prinesel ga „Bela Ljubljana“, list, katerega je nalašč za volilno gibanje ustanovil volilni odbor narodnih meščanov ljubljanskih. Kandidatov program in zagotovilo, da ustopi v jugoslovanski klub, spremljali so živahni „Živio“-klici. Obljubil je, da stopi v pokoj, ako ga volilci počaste s svojim zaupanjem. Dr. Hudnik je dokazoval, da so že vsi sedanji narodni „prvaki“ rušili disciplino narodne stranke. Ognjevit je govoril dr. Krisper ter priporočal g. svetnika Vencajza. Gg. Turk, Srečko Noli in Kregar izražali so istotako svoje prepričanje, da je g. Vencajz najposposobnejši kandidat. Med viharim odobravanjem govoril je dr. Gregorčič proti vsakršni komandi. V Ljubljani združimo se najprvo slovenski volilci in vzgled prvostolice vpliva naj na ostalo deželo in na vse slovenske pokrajine.

Naudušenje zborovalec je bilo nepopisno. Združeni slovenski volilci vseh stanov postavili so kandidatom g. svetnika Vencajza. Koncem zborovanja zapeli so volilci slovensko himno „Hej Slovani!“

**Iz Pazina.** — Častiti gospod urednik! Kakor Vam je morebiti že znano, vršile so se dne 26. februarja volitve v 5. kuriji občine Pazinske. Pričakovalo se je jako hude in vroče borbe, ker Italijani so vse moči napeli, da bi zamogli vsaj občino Pazin oteti iz rok „ščavi“ (kakor nas imenujejo). Hvala Bogu in zavednim Pazincem, to se jim ni posrečilo.

Dne 21. februarja so imeli v dvorani „Camuss“ (Kamus) shod, katerega so se vdeležili vsi rudečkarji. Temu shodu je predsedoval Bartoli. Med dolgim govorom, povdarjal je tudi: „Mi Italijani se moramo boriti, hudo boriti, če tudi nas sedaj stane truda in dela. Po tej borbi zasije nam zvezda odrešenja, ter one priptence zapodimo zopet iz naše italijanske Istre!“ — Ali uboži so se varali strahno! Njihovemu gospodarstvu v Istri je odbila ura.

Že v jutro pred volitvijo so slutili, da jim slabo ide, videč, da vsi Hrvatje, od mladeniča pa do osivelega starčka ponosno in pogumno gredo na borbo. Celo dva starčka, prvi slepec, drugi hromec, sta se pripeljala v kočijah na volišče, da bi zamogla voliti, ter pokazati s tem svoj narodni čut. Italijanov je ta nebroj hrvaških volilcev tako preplašil, da so kot besni po ulicah divjali ter vmes pošlene duše hrvaške z nesramnimi besedami izživili. Evo Vam vzgled: Došel je v Pazin v okolici službujoči duhovnik. Izstopivšega iz voza sta ga pozdravili dve gospici (Pač fini gospici! — Ured.) z besedami: „Zal, da nimam tu vsaj dve gnjili jajci; da bi mu jih v hrbet vrgla“. Na to obkotala ga je tolpa fakinaže, katera mu je celó pot ovirala. Takih in enakih slučajev se je godilo in se še dandanes godi v tužni Istri.

Pojdimo sedaj k volitvam. Iste vršile so se pod strogim nadzorstvom. Za vzdrževanje mira je došlo nič manj kot 36 orožni-

kov. Hrvatje volili so enoglasno. Ali kakor se nahaja med pšenico ljubika, tako tudi pri ljudeh. Slovence, katerega je mati Slovenka došla in odgajala, volil je za Italijane. Kdo je pa ta, mislili si bodele? Da ga bo poznal cel svet, imenujemo ga: Jožef Eleršič, doma iz Bilj, sedaj služabnik na pazinski postaji. Dosedaj bil je vedno veren Slovenec ali sedaj je obesil narodni čut na klin. Kaj ga je pa privedlo k temu? Nič drugega, kakor jed in pijača podkupljencev. Gostil se je z oslovskim golašem, ter namakal kruh v čaši vina, v čaši — sramote. Kaj pravite Vi k temu, gosp. urednik, ni li to velika nedolžnost. Ali kaj se hoče, uporabimo besede: „Bog mu odpusti, ker ne ve, kaj dela!“

Kljub vsi zvijači rudečkarjev, smo zmagali vse-jedno, — zmagali sijajno. Na večer istega dne je bil proglašen izid volitve in to z 155 glasov naše večine. Vsa čast in hvala vrlim našim bratom Hrvatom. Pokazali so s tem činom, da jim ni mar za denar italijanski, temveč za narodni čut in za „majko Slavo“. Bog jih živi!

**Iz Kobarida.** — Prejšnji mesec čitali so cenj. „Sorini“ čitatelji nekoliko lepih vrtic o naših čitalničnih razmerah. Dopisnik je spodbudil kobaridske fante, da bi ustanovili svoj pevski zbor. Njegove besede obrodile so obilen sad. Kajti že dne 21. februarja je nastopil privikar novi pevski zbor tridesetih oseb, katerega voditelj je ljubljene narodnih Kobaridcev g. učitelj Krajnik.

Veselica je bila res sijajna, slična v vsakem oziru onim, katere je vodil naš nepoznani Volarič, za katerega spom-nik je pri tej priliki nabrala gospica Ljudmila Mašera 10 gli. 69 kr. Čast njej in darovalcem; dal Bog mnogo posnemalcev!

Naši domači fanti so nastopili tudi z igro „Kateri bo?“ Vsa čast Marinki (gospice Eliza Kurinčič), katera je svojo hvalažno mozo izbornu dovršila. Tudi snubači so se odlikovali v prepiru za svojo izvoljenko. Dr. Bi-stroglav (Fr. Perinčič) je prav rojen za jednake smešne uloge. Obžaloval je gotovo vsak poslušalec, da je imel smolo pri Marinki, katera ni hotela „strganja dohtarja“.

Sodelovalci v igri „Blaznica“ v prvem nadstropju\* so tudi dobro rešili svoje uloge. Deklamacijo „Naš čolnec otnimo“ je poslušalo občinstvo z velikim zanimanjem, kar nam priča o spretnosti in zmožnosti dražestne gospice deklamovalke Francice Kraj-nik-ove.

Čitalnični odbor misli kupiti novo društveno zastavo.

Iz teh vrtic spoznamo toraj, da naša čitalnica živi, raste in cvete v ponos našega lepega trga. Njen mladi močni pevski zbor pa blazi našim tržanom rodoljubna sreča, družji v složnem in blagem delovanju naše vrlje fante. Jjim daje lepo, pošteno zabavo in mnogo veselja.

Zeleti je le, da bi fanti in dekleta vstrajali pri pevskih vajah in pazno slusali nauke svojega uзорnega prevodje.

Druhi posebnosti ni. Čitalnica je toraj oživela, posojilnica posluje izbornu, isto mle-karnica, le sadjerejsko društvo spi in spalo bo ..., kakor menda tudi naert našega sod-nijskega poslopja. Da bi se vendar enkrat izpolnile vroče želje slehernega prebivalca našega sodnijskega okraja, da bi vendar pri-čelo poslovati novo sodišče v 1898. letu. Dal Bog in sreča junaka!

## Domače in razne novice.

**Volilni shod za peto skupino,** kateri je sklicalo pol. društvo „Sloga“ dan pred prvotno volitvijo 28. februarja v Gorici, se je vršil za naše delavce jako častno. Dasi je bil ta shod prirejen k. na hitro roko, se je zbralo tako število volilcev, da so bili prizemni prostori „Čitalnice“ mnogo pre-majhni in so na obeh straneh zunaj velike sobe na dvorišču sloneli ob oknih volici. Gosp. predsednik dr. A. Gregorčič je v lepih besedah nagovoril zbrane volice, raz-kladal jim je o volilni pravici in o načinu teh volitev. (Ker smo o tem že večkrat go-ovorili v našem listu, ne bomo podajali tu podrobnosti tega govora. Uredn.) Končal je z jako spodbudljivimi opominji na pričujoče volice, da naj stopijo vsi kot eden moč v borbo za prave, krščanske poslance, ki bodo skrbeli in delovali z vso vneto za si-ro-mašnega kmetovalca in zaliranega delavca. (Živahno odobravanje).

Na to je dobil besedo g. A. Ga-brček, ki je razpravljal program soci-jalne demokratije, povedal, kaj je v njem dobrega (kar pa imajo tudi krščanski socija-listi v svojem programu) in s čem se Slo-venci nikakor ne moremo vjemati. Govornik je v svojem 1 3/4 ure trajajočemu govoru prebrčevalo in jasno razlagal točko za točko omenjenega programa ter tudi vpeljal vzgledne in dokaze v poplunitve svojega pri-povedovanja. Radi pomanjkanja prostora ho-čemo tu navesti le v kratkih potezah jedro tega govora. Že ime dr. Adlerja, pravi go-svornik, ki stoji na prvem mestu volilnega oklica socialnih demokratov v Avstriji, mora nas odvrniti od vsake simpatije s to stranko. Adler je čisto navaden dunajski „čifut“, ki črpa tisočake in gradi palače za krvave žulje zaslepljenih delavcev. Neodpustljiv greh bi bil od nas, ako bi temu človeku, ki ga ne poznamo in ki še nikdar ni ničesar storil v

blagov siromašnih slojev, več zaupali, kot našim vrlim zastopnikom, kateri z vso po-zrtvalnostjo in nesebičnostjo delujejo v našo korist in se neustrašeno potgujejo za naše pravice. Sploh pa si mi Slovenci, ki se moramo povsod boriti za obstanek naše na-rodnosti, nikakor ne moremo dovoliti tak „sport“ internacionalizma, kakor ga razglša socij. demokratična stranka.

Za splošno znajno volilno pra-vico, katero ima ta stranka v svojem pro-gramu, so se polegvali tudi naši poslanci in se bodo tudi nadalje, kar se pa tice jedrnat volilne pravice, se pa da mnogo govoriti; n. pr. ali naj ima kak hlapec, ki vozi svojega morda jako visokega gospoda, recimo škofa k volitvi, na volišču povsem iste pravice kot njegov gospod? V obče pa je sedanja nevelikost prevelika. Na Češkem voli petičica veleposelskov poslanca iz svoje srede, tisoči in tisoči ubožnejših dr-žavljanov pa tudi samo enega. To torej ni pravično.

Istotako želimo tudi mi svobodo v govoru in pisavi, tiskovno svobodo in odstranitev objektivnega zasledovanja in koleka za časopise; nadalje zahtevamo socij. demokratič. popolno društveno in zborovalno svobodo, v tem tudi soglasno z njimi, nikakor pa ne z opazko „brez iz-jem in opomb!“ — Neki red mora biti, saj toliko da se postopa proti hujškanju zoper osebno čast, narobe in vero.

Socij. demokrati zahtevajo tudi brez-verski poduk v solah. Mi pa zahtevamo, da se naši otroci odgojujejo in poučujejo na podlagi katoliške vere; istotako odločno pro-testujemo proti njih zahtevi, da „naj se loči cerkev od države“; cerkev in dr-žava naj delujeta v soglasju!

Med drugim navajajo socij. demokrati, da se ima preprečiti odlagati delo na dom. To je zelo opravljena zahteva, ako vzamemo dejstvo, da židovski konfekcijskarji plačujejo revnim ljudem za delo le toliko, da za silo utesijo glad sebi in svoji rodbini, ter potem ti bogatini delajo škodo vsem krojačem, šiv-čijem itl. Ni pa želiti, da bi se cene znatno povišale kakor obliki, tako drugim potrebnim izdelkom sploh, ker bi bili potem delavci na istem stališču, kot so sedaj, čeprav bi dobili par novcev več za svoje izdelke, ker bi morali potem vse draže plačevati. V veliko škodo našim izdelkom pa bi bila odprava colnine, ker bi n. pr. italijanska vina poplavi-la naše kroje in bi naša vina ne imela ni-kake vrednosti. (Govori o inozemskem tek-movanju). Pač pa bi bilo unesno nekako zjednačenje velikega kapitala, oziroma, da bi se znatno povišal davok kapitalistom, ki bi morali večino davkov plačevati.

Nadaje govori program socij. demo-kracije o odpravi stalnega vojskova; to je zaveda tudi naša želja, ker vsa mlada in krepka moč našega poljedelca teci po vo-jasnišah in se tokom treh let skoro odvali delu ali pa se drugače popači. (Govoril je dalje o komunizmu, kakor ga zahtevajo nekateri socij. teoretiki).

Koncem govora je se vsposludjel vrli govornik volice, naj se nikar ne dajo opti-šiti od katere koli strani, temveč naj volijo vsi po svojem prepričanju in kakor jim vlewa sree in bladen razum.

Poslušalci so viharno pritrjevali besedam govornika in koncem govora med gro-movitim „živio“-klici obetali, da bodo volili in glasovali vsi le za pred. gosp. dr. Ant. Gregorčiča.

G. predsednik se je s toplimi besedami zahvalil udeležencem na obilni udeležbi in paznim poslušanjem govornikov, pristavil je še na kratko, da si delavci sami zadobé srečo in zadovoljnost z varnimi, delavnimi in moralnimi življenjem. Na to je zaključil shod.

**Volitve volilnih mož V. kurije v Gorici.** — O izidu teh volitev, ki so se vršile v ponedeljek, smo poročali ob kratkem v „Primorcu“. Naj sledi danes se nekoliko podrobnosti.

Vseh volilcev je bilo vpisanih 4155. — Toda silno velike jih je bilo izpuščenih, in to samo Slovencev. Mestni magistrat je bil razglasil, naj se prijavijo pri anagrafskem uredu taki 21 let stari možje, ki so došli v Gorico po zadnjem ljudskem štetju, češ, da vse druge imajo že zapisane. Zategadel ni padlo nikomur na um, kdor je živel v Gorici že pred t. 1890., da bi se sel pri-javljat na magistrat. Ali čudite! Izpuščenih je bilo neizmerno veliko takih mož, ki živé v Gorici že po 16—50 let, so tu bili celo rojeni, so posestniki, trgovci ali obrtniki, vsakomur povsem znani možje. Kako je to, da so na magistratu pozabili na nje? Od-govor prepustimo čitateljem.

Ko so bili volilni imeniki razglašeni, da jih sme vsakdo pogledati, tedaj je hodilo ve-liko naših ljudi na magistrat, toda redek je bil takó srečen, da jih je mogel videti. En-krat ni bilo uradnika, drugi Slovencev niso hoteli razumeti, tretje so jih kar odpodili. Neki dan je došlo kar do 50 mož z ma-gistrata naravnost v našo tiskarno, da so nam povedali, kakó so jih odpodili. — Takó so bili v Gorici občinstvu na razpolago volilni imeniki! Ali se ne pravi to smešiti veljavne zakone? Kakó naj bo imelo potem neuko občinstvo vero in zaupanje v zane, ako jih ne spoštujejo tisti, ki so poškani, da zakon vršijo?

Oficijozni „Corriere“ povedal, da 486 volilcem niso mogli očiti legiti-macije. To je pač veli-ko število za malo Gorico! niti na Dunaj, bi se ne zgodi-lo kaj enakega. Toda teh 486 vpisanih vo-lilcev so skoro izključno Slovenci! Poznamo znane c. kr. in druge uradnike, profe-sorje, učitelje, obrtnike, trgovce, hišne po-sestnike, ki niso dobili legitimacije! Ali teh niso mogli najti, ko jih pozna vsak otrok? Kaj takega naj gre „C.“ norem praviti!

Isti „Corriere“ je povedal dalje, da vsled tega je ostalo pravih volilcev, ki bi bili mogli voliti, le 3570 (bolje 3669). — Toda resnično je, da volilne komisije so se držale tega načela, ali po krivici in protizakonito!

Zakon ne govori nikjer o legitimacijah, ki so celo nepotrebne. Ker smo se pritožili, da celo mnogi znani goriški meščani in drugi volilci se niso dobili legitimacije, je ma-gistrat izdal dan pred volitvijo drug razglas, ki je veljal kot splošno povabilo. Torej vsakdo je smel priti na volišče, kdor je 24 let star in je 6 mesecev v Gorici! Zategadel so imeli pravico voliti tudi listi 486, ki niso dobili legitimacije. — Toda komisije so se držale načela, katero je potrdil pozneje tudi „C.“, da brez legiti-macije ni bilo mogoče izvršiti volilne pravice! To je pa nezakonito postopanje! Na tak način je bilo nad 400 že vpisanih slovenskih volilcev odstranjenih od volitve, proti čemur moramo odločno protestovati!

Toda tudi legitimacije niso nič poma-gale, kadar se je to zljubilo laškim gospodom v komisiji. V tem pogledu se je odlikoval posebno g. Blaž Lenassi v II. oddelku, ki se zdaj za Alfreda piše. Ako je gospodom skučilo v glavo, pa so volilca kar odklonili, češ: mi te ne poznamo. Takó so odgnali celo nekega založnika piva, ki je v Go-rici pač dovolj znana oseba, češ, da ga ne poznamo in ne ve o, da je on res tisti, ki je vpisan kot volilec. Vlada komisar g. Prin-zig je ugovarjal takemu postopanju in izjavil, da legitimacija je dovoljen dokaz, da je došla oseba pravi volilec. Na tak način je bilo odklonjenih veliko naših volilcev.

Ali se lepše reči so se godile. Ako je kateri volilec spremenil stanovanje in je bilo na legitimaciji naznanjeno kako drugo, tedaj so ga odklonili, češ, da ni dokazano, ali je on pravi volilec. In vendar so mu magistrat sluge urošili legitimacijo, če bi bil je spremenil stanovanje! — Marsikateri volilec je moral dokazati s pričani, da je res isti, ki je na-pisan na legitimaciji. — Kako nevedni so se delali gospodje v komisiji, naj dokazuje ta slučaj: Došel je neki hišni posestnik iz jedne glavnih goriških ulic; mož je bil enemu trgo-vec, obitnik sploh vsakomur znan goriški Slovenec. Toda nikdo v komisiji ga ni hotel poznati! — Tako se je postopalo s sloven-skimi volilci. Kdor pa je držal laško glasov-nico v roki, je bil prost takih situacij.

Komisije so bile sestavljene iz samih nasprotnikov. Dokler bo tako, ni pričakovati zakonite in nepristranskega postopanja!

Lahoni so se vendar zbalj Slovencev! To je dokazovalo že postopanje pred volitvami, ko polovica naših ljudi ni bila niti pripu-ščena k volitvi. Zidnje dni pa je bilo vse po koncu; neveljavni agitatorjev je tekalo po mestu, ki so gonili ljudi skupaj. Zli se, da o teh rečeh bo treba se govoriti, ker pripo-vedujejo nam prav zanimive slučaje.

Končni uspeh je bil ta-le: Vseh vo-lilcev je došlo 1764; od teh so dobili lahoni 1312, Slovenci 357 (!), socijalisti 46, neka katoliška lista 18, en glas se je zgubil. — V II. oddelku, kjer je imel besedo Blaž Le-nassi, so dobili le 85 slovenskih glasov, dasi je bilo zelo veliko naših ljudi cel dan. Velikokrat je bilo kar po 10 glasov zapored naših. Kakó je prišlo potem vseh glasov le 85 na slovensko listo, tega ni lahko (?) u-meti!

Reči moramo, da slovenski volilci so se izbornu držali. Lahko trdimo, da vsak drugi si je moral se le priboriti pravico, da je smel voliti. Naši možje so odločno ugo-varjali nasprotujočim udom voliti; komisije: pokazali so se, da so zavedni Slovenci, ki se ne dajo ne sestrahovati ne prevartiti. Čist jim!

Nasprotnike je ta volitev silno veliko stala! In kaj imajo od tega? Nič, ker slo-venski kandidat ima brez teh 44 glasov do 85 glasov večine. Trositi so morali, da so zbornali skupaj volice, edino zato, da v Go-rici ne zmagamo Slovenci. — Toda naj le čakajo! To je bil začetek. Letos so morali pripoznati 357 slovenskih glasov, drugi jih bo 1000, tretje 1500, četrte pa zmagamo, ako ne poprej. Bodočnost bo naša. Takrat obratujemo z obstremiti obresti.

**Volilnim možem V. kurije.** — Dne 10. t. m. pojdele na volišče. Može! Vsa soglasna volitev volic, g. dr. Anton Gre-gorčiča naj bo sreden začetek boljše dobe; prvi poslanec bodi naš, da za njim toliko srčneje priborimo poleg drugega tudi tretjega.

Večna in vedno se ponavlja po Gorici govoriča, da Lahni so dobili le iz Trsta do 3000 glb. da bi podkupili nekaj slovenskih volilnih mož. Kij takega misli o volilnih možih, katere je poklicalo na tako mesto zaupanje narodovo, to je velika predznost. Takó neznanjani naši možje niso, da bi La-honem prodajali svoje glasove. — Opozar-jamo rodoljube po dežel (zlasti v Brdih in na Krasi), naj pazijo, kakojati ljudje bi sku-sali priti po taki kupelji med nje. Dajte mu odgovor, kakoršen zasluži. — Vendar: Po-zor! Previdnosti ri nikoli preveč!

**Volilne može,** ki bodo v sredo volili poslance za V. skupino, opozarjamo, da na glasovnice zapišete natančno ime kandidata, t. j.: **Dr. Anton Gregorčič v Gorici.**

**Volitve v mestih in trgih** se bodo vršile 18. t. m. V Gorici že raznašajo legiti-macije; mnogi so jih dobili, veliko njih pa še ne. Prav radovedni smo, koliko volilcev pa zdaj ne bodo mogli najti!

Edini kandidat doslej je Blaž Lenas, po laško Alfredo Lenassi. Ko je trgal se zadaj razkline hlačice na Kranjskem, je govoril edino slovenski, ko je vzrzel v gospoda, je postal popoln Lih. Kar se nas tice pa: Blaž je bil in Blaž ostane!

Ali ima kaj več nego slavno v glavi — ne vemo; doslej tega še ni dokazal. Tudi ne vemo, ali je sposoben, izpregovoriti deset besed zapored brez septela. Tudi takega poslance je treba na Dunaju! Bog daj Blažu srečo!

**Veleposelstniki pozor!** — Lahoni ho-čejo na vsak način zmagati v veleposestu. V ta namen bodo iskali slovenskih glasov — izdajalcev. Njih kandidat dr. Verze-gnassi je že izjahl, da pristopi laškemu klubu in da bo skrbel edino le za Furlanijo. Kaj more pričakovati od takega poslance slovenski del dežele? Nič dobrega! In vendar bo treba še vse storiti, da rešimo deželo



propada. Za vipavsko železnico mora priti druga proti severju; potrebujemo se mnogo raznih cest in drugih naprav. Zategadel neobhodno potrebujemo svojih mož na Dunaju! — Uverjeni smo, da vsi naši veleposelniki ostanejo trdni in da studom zavrnejo vsak poskus podkupovanja od lahonske strani.

**Brezobzirnost!** — Nekateri veleposelniki imajo svoja posestva izključno med Slovenci, vendar se ob volitvah pridružujejo našim zakletim sovražnikom. Takim ljudem treba napovedati bojko! — Tako n. pr. je baronica Formentini že izročila pooblastilo Lahonom, da si ima vse posestvo med Slovenci. Opozarjamo na to dejstvo Slovence v svoji bližini!

**Slovenski List** v Ljubljani prinaša jako tendenciozne dopise z Goriskega. O dopisnikih smemo mirno reči: Dagli amici ei guarda Dio che dai nemici...! Zdi se, da dopisniki imajo posebne želje in namene; ker se nečje izpolniti, zato pikajo in dražijo. Man kennt die Absicht und man wird — nicht verstimmt. To naj si dopisniki blagovoljno zapomnijo.

**Gospod dr. Karol Triller**, odvetnik v Tolminu, nas je brzojavno naprosil, če v sredo jutro, naj naznanimo v „Soči“, da ni v nikakršni zvezi z dopisom (!) v „Slovenskem Narodu“, o katerem govorimo na prvi strani. — Radi priznavamo, da v Gorici ni nikdo niti od daleč mislil na g. dr. Trillerja ne na kakega drugega „zamega rodoljuba“; saj g. dr. Triller sam pozna razmere na Goriskem, zato je po naši navadni pameti nemogoče, da bi pošiljal take dopise v Ljubljano. „Slov. Nar.“ ne dobi moža, ki bi hotel prevzeti odgovornost za om. „dopis“.

**Radodarni doneski.** — Za „Slovenske“ zavode se je nabralo v Trstu pri „Stoku“ in „Petelinu“ gl. 510 praznovanje dve slavnosti. — Josip Pegan iz Gabrij pri Smarjah 50 kr. — Trgovca Josip Koruza iz Gabrij pri Smarjah 50 kr. — Pri Sokolovi maskaradi v G. nabrali klovi in cvetličarka (g. d. a. Komac) gl. 1532. — Pravnik Franc Gabrielič iz Kanalu 1 gl. — Olga in Lozi v Kanalu za dobljene predmete 2 gl. — Na svatbi Petra Tanceta na Nabrežini zložili svate 2 gl. — Gospele kobariske okolice zložili v Kobaridu 15 gl. — Občina Miren 50 gl. (Naj bi še po tem zgledu se druge občine!) — Pri poroki Jož. Spacapan v Francu Gekovo v Lokavcu zložili svate 3 gl. — Kurjaši v veselju družbi gl. 108. — Pri ženitovanju v hiši „Janežev v Prvačini nabralo se je med svati 10 gl.

**Rojaki!** „Sloga“ je že skoro na čistem s svojo blaginjo. Pomagajte!

Za vdovo Grnigaj: Zupan setski Berbuč 50 kr. — Ivan Bayer iz Sela 30 kr. — Pismošar Podgornik 50 kr. — Anton Mermoda nabral v Dornbergu 95 kr.

**Vipavska železnica.** — Vipavcem! Delovalni odbor za zgradbo vipavske železnice je končal prvi del svoje naloge, da je nabral podpise za osnovno glavico 50.000 gl., katere imajo založiti zasebni udeleženci. Občine so podpisale 27.300 gold., zasebniki 23.700 gl., med temi združene opokarne v Biljah 5000 gl., Alfred Graf Cronau 3000 in Franc graf Cronau, dož. in glav. 2000 gl., Posebno se je olikovala občina Dornberg, ki je podpisala za zasebniki vred 10.000 gl., občina Sv. Križ in Rhenberg, vsaka 3000 gl., in Črniče 2000 gl. Občina Ajdovščina je zaostala nekoliko pod pričakovanjem in se tudi precej pozno oglašila na poziv delovalnega odbora. Vendar ni krivo občinsko zastopstvo, marveč upliv nekkih krogov, katerim ni ljubo, da železnica dobi le Vipavci. Ves čas se je skušalo razširati po dolini vznemirjajoče vesti in baje, prišlo je tako daleč, da se je biserima državnima poslancema gg. dr. A. Gregorčiču in grofu A. Coroninju nasvetovala nezaupnica v plačilo, ker sta pridobila železnico. Seveda bi bilo to v neznansko veselje onim gospodom po deželi in posebno v Gorici, ki ne morejo razumeti, da je Vipavska železnica za Vipavce.

Na občenskih zastopstvih je sedaj, da se nemudoma odzove vabilu delovalnega odbora in predloži prošnjo na deželni odbor za dovoljenje zajmov ali izposojil. Čujemo, da je doslej vložilo prošnjo le se malo županov, kar se mora le obžalovati. Še več je na postržovalnosti zasebnih udeležencev. Ako le ti na razpoložene pozive zadože na razpolaganje železniškega ministerstva v prvi vrsti za nakup načrtov potrebnih 15.000 gl., izpolnjevanja sta oba zahtevana pogoja in delovalni odbor se obrne lahko z vso energijo na Dunaj, da se gradba brez odlogov prične. Pozivljejo se torej županstva, da predlože razpisane jim tiskane prošnje s prilagani deželnemu odboru. Takoj po odobritvi se preskrbi občinam potrebni zajmi ter razpislje potrebno navo-tilo. Zasebni udeleženci in občine, ki imajo gotovino na razpolaganje in dovolitev deželnega odbora, da smejo neko sveto zakladnjo premoženja uporabiti za nakup osnovnih delnic vipavske železnice, naj posljejo dotične zneske po poštni nakaznici in z razposilnimi listi in pismom na „Gorisko ljudsko posojilnico“ na listno ime, kjer se jim obrestuje po pravilih, do nakupa osnovnih delnic, oziroma do izplačila visokemu c. kr. železniškemu ministerstvu. Pojasnila poda vsakdar dragovoljno delovalni odbor.

Vse udeležence svarimo, naj nikar ne slišajo glasov, kojih namen je, stvar zavlačivati toliko časa, da ljudstvo izgubi zaupanje do delovalnega odbora, in vsled tega celo podjetje pride v položaj, kakor je bil meseca oktobra 1896.

V rokah županstev in gospodov, ki so osnovno glavico podpisali, je sedaj ves uspeh. Ako store brez oviranja in obotavljanja, kar delovalni odbor ukrene, je vprašanje Vipavske železnice blizu rešitve. Ako ne, preprečili so oni najboljše namene delovalnega odbora, dali prav ljudem, ki iščejo le sebi dobička, ali pa delajo z vseni silami na to, da naše ljudstvo še na dalje robuje plutjemu kapitalu in javno pred svetom prične, da se ne da zalrmiti iz vajeneja robotanja svojim izkoriščevalcem.

**V Kozani** se je vrjel raz zvonik tamonjski cerkvniki Mauric ter se ubil. Vzrok samomoru ni znan. Zapustil je ženo s tremi otroci.

**Matice Hrvatska** nam je doposlala 13 krasnih knjig kot izdanje za l. 1896. Več prihodnje.

**Brzojavka „Soči“.**

Ljubljana 4. marca. V treh okrajih zmagali v V. skupini kandidatje združenih krščanskih socialistov proti soc. demokraciji in „narodni stranki“. Dr. Tavear ostal kot volilni mož v L. okraju v znaatni manjšini. V ostalih okrajih boje volitev se jutri. Boj bo med soc. demokracijo in krščanskimi socialisti, kajti „narodna stranka“ nima nikake zaslombe. Namreč stranka — dr. Tavearjeva! Nekateri narodnjaki se niso mlaše udeležili volitev, ker so nezadovoljni z diktaturo! Bog in narod!

**Ostala Slovenija.**

Trst. — Trzaskim okoličinam ostane dan 28. februarja vedno v častnem spominu. Bil je to dan ljute borbe in sijajne zmage. Vrhile so se namreč volitve v deželni in mestni zbor. Trzaski. Vzhle strasnim naporem Lahonov — napad nasprotnikov je bil tako huj, da kaj takega se ni doživela trzaska okolica, — vzhle tonu, da se imeli nasprotniki pripravljati na 60.000 gl. za kupčijo s dušami in da so uporabili vsa mogoča sredstva, so zmagali v vseh šestih okrajih kandidatje pol. društva „Edinosti“. Ne le mi, nego ves narod slovenski mora biti ponosen na take junake, zveste in značajne borilce za sveto našo narodno stvar. Čist in slava vsem junakom, ki so pripomogli k tej zmagi, k temu za vso Slovenijo vselemu dogotku. Ziveli nenstrašni voditelji! Ziveli zavedni in značajni volitvi!

Istra. — Volitve za IV. skupino se vrše ugodno za našo stran. V vzhodni Istri (Spinčev mandati) je naša stvar povsem gotova, zato se nam ne zli potrebno, objavljati podrobne stevilke. Le toliko rečemo s precejšnjo gotovostjo, da od 206 volilnih mož, ki jih ima ta skupina v vzhodni Istri, dobi naš kandidat kakih 180 glasov.

Drugeče stoji stvari v zahodni Istri, kjer je narod po deželi bolj odvisen od meščanov. Tu se bje težvna in luča borba. Ukljub vsem neugodnostim so se vrli naši v boj s pravim pugnomo in vstranostjo, ter so dosegli do 2. t. m. jeden glas v čine za vol. skupino kmečkih občin zahodne Istre. Od 215 vol. mož je torej doslej izvoljenih od naših 108; in sicer v koperskem okraju 76, v poreskem 17 in v puljskem 15.

**Kurat Koblar in narodna stranka.** — V sled naše opombe v predzadnji številki, da narodna stranka je izbacila iz svoje srede zadnjega duhovnika, je začel „Slov. Narod“ pojasnjevati stališče narodne ali narodno-napredne stranke nasproti kuratu Koblarju. Zanimiva se nam vidijo naslednja mesta označenega članka v „Slovenskem Narodu“:

„Pred vsem ni narodna stranka izključila kurata Koblarja zadelogel, ker ni hotel podpisati izjave proti „Slov. Listu“, nego zategadel, ker sploh programa narodne stranke ni hotel podpisati. Izjava, katero je izvrševalni odbor predložil gospodu Koblarju in katero smo doslovno natisnili, je jasno stilizirana. V njej se je zahtevalo, naj gosp. Koblar izjavi, da hoče kandidovati na podlagi programa narodne stranke, ob jednem, kot druga, nekako postranska točka pa se je tudi zahtevalo, naj gospod Koblar izjavi, da se ne identifikuje z besnini in nepoštenimi napadi „Slov. Lista“ na narodno stranko.

Zvrševalni odbor je torej postopal popolnoma korektno, naj se pojusi razmerje med narodno stranko in gospodom Koblarjem, saj tega vendar ne more nihče zahtevati, naj bi stranka kandidovala koga, kateri se nam ne smatra njenim pristašem, kateri se ne strinja z njenim programom, pač pa se druži in identifikuje z drugo stranko, katera si je postavila nalogo, uničiti narodno stranko, in katera se v svojem glasilu na najgrši način proti tej boji.

Razpor med Koblarjem in narodno stranko pa ni prouzročilo jedino nesoglasje glede programa, zvrševalni odbor je bil se iz drugih taktičnih razlogov primoran, opustiti misel na kandidaturu gospoda Koblarja. Stranka je svoj čas kandidovala gosp. Koblarja v mestih in trgih največ, ker je pričakovala, da se pri splošnih državno-zbornih volitvah iz tega volilnega okraja prostovoljno umakne v kmečke občine notranjske, kjer bi imel mnogo upanja na zmago, dočim se je že pri prvi volitvi pokazalo, da ima v mestih odločnih nasprotnikov, kateri se vzhle preteči nevarnosti takrat niti volitve udeležili niso, samo ker nikakor niso hoteli glasovati za gospoda Koblarja.

Ko so sedaj člani zvrševalnega odbora vprašali g. Koblarja, bi li kandidoval v notranjskih kmečkih občinah, kjer bi laglje zmagal nego vsak drugi kandidat, kjer bi bila prav njemu zmaga uprav zagotovljena, je g. Koblar to kratko malo odklonil. Po vedel je, da je pač že sam mislil na ta mandat, in bil radi tega t. j. pri škofu, a ker mu je škof rekel, da hoče klerikalna stranka na vsak način prav notranjski mandat dobiti v svoje roke, zato da on v tem okraju ne mara kandidovati. Lahko si je misliti, kako je bil zvrševalni odbor narodne stranke osupljen, ko je izvedel, da misli g. Koblar kandidovati v imenu narodne stranke le tam, kjer mu to dovoli škof, voditelj klerikalne stranke, prav kakor da ima škof disponirali tuji že glede kandidatov narodne stranke! Se bolj pa se je zvrševalni odbor začudil, izvedši, da se niti gotovo ni, bode-li gosp. Koblar sploh prevzel kak mandat. G. Koblar je namreč na vprašanje, kaj misli storiti, če bi mu škof prepovedal kandidovati v mestih in trgih notranjskih in gorenjskih, odgovoril, da tega se ne ve! Narodna stranka naj bi ga postavila

torej kot kandidata, ne da bi vedel, bode li g. Koblar vzdržal kandidaturu, izpostavila naj bi se eventualnosti, da g. Koblar v zadnji uri umakne svojo kandidaturu in juri stranko na cedilo, v katerem slučaju bi bil morda celo mandat notranjskih in gorenjskih mest prišel v klerikalne roke!

V takih razmerah je bilo popolnoma pravilno, da je stranka postavila g. Koblarja pred alternativo: ali hoče biti z nami ali proti nam? Ako hoče, da te kandiduje narodna stranka, potem se postavi odločno na njeno stališče, podpisati njen program in drži se ga tudi glede škofa, kol zvest pristav, sicer ne moremo več s teboj hoditi!

Nam se pa zdi, da g. Koblar se ni izneveril programu narodne stranke, določeni nam na znanem shodu 29. nov. 1894., pač pa, da narodna stranka je od tedaj napredovala dalje proč od tistega programa do — pobratinstva z najhujšimi nasprotniki vsega, kar je slovensko. Na taki poti pa ne bomo sledili sedanjim voditeljem narodne stranke.

**Štajerska.** — V Mariboru so zmagali pri prvotnih volitvah v V. skupini socialni demokrati z vsemi 40 volilnimi možmi.

Pri dopolnilni volitvi v ptujski okrajni zastop so veleposelniki enoglasno izvolili slovenskega kandidata.

V seji deželnega zbora dne 12. februarja je vprašal dr. Dečko c. kr. namestnika v slovenskem jeziku, zakaj so se v celjskem mestu razglasile volitve za državni zbor samo v nemškem jeziku. Nemski listi se kar penijo radi te „predznanosti“ slovenske.

**Koroška.** — Kat.-pol. društvo je postavilo te kandidate za državni zbor: za volilni okraj Velikovec-Celovec p. g. Lamberla Einspielerja, stolnega škofarika-kano-nika itd. v Celovcu; za vol. okraj Borovlje-Bejak g. Martina Kovača, c. kr. profesorja v zač. pok., inženir itd. na Dunaju; za vol. okraj Spital-Smolhor g. Janeza Peitlerja, posestnika v Renuwegu; v vol. okraju Vošberk-St. Vid naj so slov. vol. možje ne udeleže volitve. Za 5. skupino pa je rečeno društvo postavilo za kandidata p. o. Otilo Frankla, profesorja in benediktina v St. Pavlu.

Ukljub silnim agitacijam bauerubdarjev, nemških nacionalcev in socialnih demokratov, ki z združenimi silami delujejo na najnevarnejši način proti Slovincem, imamo zabeležiti nekatere zmage naših koroških bratov. — V Globasnici so bili enoglasno izvoljeni v 5. skupini 3 in v 4. skupini 3 naši možje. — V Smilenu nad Ptihomom so slavno zmagali v obeh kurijah pristavi katol. narodne stranke. Tu se nasprotniki niti prikazali niso na volitvah. — V Ljubcu so istotako zmagali naši v obeh skupinah. — V Spodnjem Dravbergu so izbrani 4 naši in 1 nasprotnik, v kuriji pa vsi 4 naši.

**Razgled po svetu.**

**Avstrija.** — Z Dunaja javljajo, da se sestanejo avstrijski škof tam v prvi polovici marca meseca v daljše posvetovanje.

Nadni minister baron Gautsch je potrdil sklep profsorskega zbora modroslovne fakultete dunajskega vseučilišča, da se naš rojak, dr. Matija Murko, pripusti na omejeno fakulteto kakor privatni docent za slovansko filologijo s posebnim ozirom na zgodovino književnosti.

**Oggerska.** — O „kulturnih“ Madjarjih prihajajo tedaj lepše vesti med svet. Iz Budimpešte poročajo, ne da bi navajali imena, da v premožnih zasebnih krogih ubirajo demar za — Turčijo. Nameravajo namreč podariti desperatni Turčiji „madjarski narodni dar“ v gotovem noven kakor dokaz simpatije, ki jo goje „vitezki“ Madjari za „plemenite“ Turke! Jako značilno je, da se pojavlja slavni „liberalizem“ „vitezkih“ Madjarov v nabiranju darov za Turčijo v trenutku, ko se vsa Evropa zgružna na isto kruto Turčijo, tlačiljevo in morilko vstojnih kristjanov, borečih se za najprilnitivnša človeška prava!! Ne samo neolajni so madjarski „liberalci“, ampak njih breznačajno ravnanje sramoti vso Evropo!

**Ostale države.** — Iz Asmare (Afrika) poročajo v Rim, da je 14. pr. m. umrl Ras Alula v Aba Garini. — Ras Alula je bil jeden najhrabrejših vojskovodij abesinskih in neizporen nasprotnik Italijanov. Zred leti je popolnoma ugonobil italijanske čete, prodrsi iz Masave v Dogalo. Smrt je pobrala tega abesinskega junaka najbrž vsled rane, ki jo je dobil pred par meseci v bitki zoper upornega Ras Agosa.

**Položaj na Kretl.** — Dunajski politički krogi pripisujejo veliko važnost „ultimatumu“, ki ga je Rusija na svojo roko stavila Grški. Ta „ultimatum“ baje pozivlje Grško, da tekem treh dni umakne svoje vojske in svoje brotlove v Krete. Ako se to ne zgodi, nastopiti hoče Rusija baje samovoljno, brez obzira na druge velevali. Politiki krogi trde, da je v tej groznji jasno videli tudi izjavo Rusije, da izstopi s Francijo in z Nemčijo vred iz evropskega koncorta. Sodi se, da ta „ultimatum“ Rusije določi tudi Anglesko in Italijo do bolj odločnih korakov.

Iz Aten je došla privatna brzojavka v London, po kateri se je grški kralj baje odločil vsprejeti naredbe velevalstij.

Ljudstvo v Atenah je strašno razburjeno proti vojnam, posebno zoper Nemce, ker je nemška vojska ladnja bombardovala kristjanske upornike z melinotom. Po mestu kroži obisk-eja, da je tujeem v obče zabraniti obisk mesta. Nekateri gostilničarji in hotelirji ne marajo dati Nemcem ne hrane ne stanovanja.

Kakor se čuje, je polkovnik Vassos jako odločno odgovoril na grožnjo poveljnikov evropskih eskader, ki so ga pozivali, da se umakne s svojimi četami in so mu grozili z bombardovanjem. Vassos je namreč odgovoril na to, da ne sprejme povelj od nikogar razun od svojega kralja. Ni pa njegov namen nastopiti zoper one kraje, ki so jih zasedli vojaki velevalstij.

**Bosna-Hercegovina.** — V Sarajevu se je osnovl odbor meščanov, kateremu je naloga prirediti in skrbeti za to, da se kmalu sezida v glavnem mestu „društveni dom“, v katerem bi se prirejale razne zabave in gledališne predstave. Doslej so se začele gledališne predstave v leseni zgradbi, katero je zgradil pred 2 letoma neki lastnik cirkusa. Pač malo dostojen hram umetnosti! Čudno res, da v vsi Bosni-Hercegovini ni jednega gledališča minajo!

Svoječasno smo poročali, da so poslale razne pravoslavne občine deputacije na Dunaj, ki naj bi se pritožile na Najvišjem mestu zoper postopanje dež. vlade proti njim upravam. Znano je tudi, da iste deputacije niso dobile avdijencije pri cesarju, za kar se imajo zahvaliti le ministru Kalaju. Kakor piše „Pol. Corr.“, doposlal se je cerkvenima občinama v Mostaru in Sarajevu odlok, v katerem se med drugim pravi, da je način predaje te tožbe na Najvišjem mestu jako neprijetno uplival. Ob enem pa je pravoslavna cerkevna občina v Mostaru razpuštena in je postavljen vladni komisar.

Konečno je zabeležili se dve vesti, došli z Dunaja, ki se tičeta krečanskih homatij. Prva zabjuje, da grška sodišča na Kreti se izrekajo obsodbe v imenu grškega kralja, druga pa pravi, da grška vlada ni se dobila ultimata, ki so ga izdale velevali glede izpraznenja Krete.

Velevali glede Krete prav nič ne vedo, kaj bi storile. Vidi se, da bi rade le stvar na kak način zavlekle. Za odločno postopanje proti Grski se dosedaj ne morejo prav odločiti. Kakor je neki angleski minister pojasnil, so velevali bile prisiljene streljati na Grke, ker niso hotele zgubiti vse veljave. Ustasi bi sicer bili pridili v mesto in izkrcane evropske mornarje zapodili na ladje. — Po nekem poročilu hotejo velevali uničiti grške ladje pri Kreti, da potem, ko dovažanje živeža ne bo mogoče, ustaše-sestradajo.

**Razgled po slovanskem svetu.**

**Hrvatska.** — Vsemu svetu je znano, da je hrvaški ban grof Hedervary izmisli in vpeljal nezakonite volitve, od njega se le so se naučili tudi Madjarji in po njegovem receptu so se vršile lani volitve na Ogerskem. Ban je videl, da je madj. vlada njegov izum upotrebila in s tem se je voliko ponasal, zdaj pa je začel čisto nov volilni izum, tako, da se on pokaže v volilni stvari pravi Edison; po vseh volilnih okrajih njegov volilni aparat „koro nič“ ega ne dela, nego samo kortesuje za h. e. e. volitve. Ti njegovi ljudje hodijo okoli od hiše do hiše in nagovarjajo narod, grože mu in protizakonito delujejo za vladno stranko. Iz imenikov volitev brisejo postene volitve, mesto njih pa vpisujejo za volitve občenske pandurje in take može, kateri so vladi po volji, čeprav ne plačujejo davka. Pošteni Hrvatje se kar zgražajo nad tem postopanjem. Tudi mi kar mislimo ne moremo, da se morejo danes, konec 19. veka, dogajati tako protizakonitosti. — Z zadoščenjem pa beležimo vesel dogodek, da se je sklenil med ono frakcijo stranke prava, koji je glasil „Hrv. Domovina“, in neodvisno stranko okoli „Obzora“ kompromis za skupno postopanje pri bodočih volitvah. Zivela toli zaželjeno bratska sloga!

**Slovenska opera v Zagrebu.** — Dne 26. februarja so imeli v Zagrebu znamenito premiero: predstavljala se je prvkrat opera „Ksenija“ našega slovenskega komponista Viktorija Parme. Zagrebška kritika se jako povoljno izražala o tem umotvoru. Tako piše n. pr. „Obzor“, da se skladatelj ne predstavlja kakor diletanški početnik, ampak umetnik, ki ima glasbeno tehniko popolnoma v svoji oblasti. „Hrvatska domovina“ pa piše: Nedvomen talent njegov (komponista) je navdušil občinstvo!

Ob izvrstne predstave so se pričele prisrčne ovacije vrlomu komponistu. Vse občinstvo je ploskalo in vslikalo in komponist se je moral večkrat pokazati na odr. Ovacija se je pretvorila v pravi triumf, ko je bil skladatelj izročen krasen lavor-venec. Trikrat se je morala dvigniti zavesa, da se g. Parma, obkrožen o umetnikov, pokaže občinstvu, navdušenemu po sijajnem uspehu vrliga brata Slovence.

Tudi mi čestitamo našemu rojaku, s katerim se smemo ponasati pred svetom.

**Dalmacija.** — „Jedinstvo“ brzojavno poročajo z Dunaja, da so dovoljena za l. 1897. potrebna sredstva za ustanovljenje državne nižje gimnazije v Zadru s hrvaškim naučnim jezikom. Iskrene čestitke naši dalmatinski braci na tej pridobitvi!

Dalmatinski deželni zbor je sprejel resolucijo, da se naprosi cesarja, da povodom petdesetletnice svojega vladanja pomilosti vse izseljene Dalmatince, ki niso zadostili vojaškim dolžnostim. Sedaj živi v inozemstvu jako mnogo Dalmatincev, ki se ne morejo povrniti v domovino, ker so se bili odtegnili vojaškemu nalogu. — Deželnemu odboru pa je dež. zbor dal nalogo, naj deluje na to, da se Dalmacija zveže po železnici z drugimi deželami avstrijske države.

**Česka.** — Staročehi postavijo tudi svoje kandidate za bodoče državnozbornske volitve. V Pragi kandiduje dr. Rieger, v Mladí Boleslavi Toner, v Hrudimu Baštr, v Kraljevem Gradcu dr. Ryba, v Piseku dr. Steidl, v nemškobrodskih kmečkih občinah Jan Pleva, v jičinskih Husák, v kolinskih Bacek, v pisčkih Marik in v ainovskih Sachata. Drugi kandidatje se niso določeni. Vseka je pomenljivo, da Staročehi nakrat tako stopajo na površje. Morda vlada pospešuje njih gibanje, za upa iste bolj zase pridobiti, kar se ji pri Mladočehi ni popolnoma posrečilo.

V Roudnici je imel biti konec preteklega meseca shod, na katerem bi bil govoril dr. Gregor kot kandidat četle in Janda kot kandidat pete kurije. Socialisti, ki so bili na shodu, so videli, da so v manjšini, ia so shod s kričanjem preprečili.

**Bosna-Hercegovina.** — V Sarajevu se je osnovl odbor meščanov, kateremu je naloga prirediti in skrbeti za to, da se kmalu sezida v glavnem mestu „društveni dom“, v katerem bi se prirejale razne zabave in gledališne predstave. Doslej so se začele gledališne predstave v leseni zgradbi, katero je zgradil pred 2 letoma neki lastnik cirkusa. Pač malo dostojen hram umetnosti! Čudno res, da v vsi Bosni-Hercegovini ni jednega gledališča minajo!

Svoječasno smo poročali, da so poslale razne pravoslavne občine deputacije na Dunaj, ki naj bi se pritožile na Najvišjem mestu zoper postopanje dež. vlade proti njim upravam. Znano je tudi, da iste deputacije niso dobile avdijencije pri cesarju, za kar se imajo zahvaliti le ministru Kalaju. Kakor piše „Pol. Corr.“, doposlal se je cerkvenima občinama v Mostaru in Sarajevu odlok, v katerem se med drugim pravi, da je način predaje te tožbe na Najvišjem mestu jako neprijetno uplival. Ob enem pa je pravoslavna cerkevna občina v Mostaru razpuštena in je postavljen vladni komisar.

**Novosadska „Zastava“** javlja, da so te dni odpisali Mostarci cesarju brzojavko, v kateri se zopet pritožujejo zoper postopanje metropolita Perovića, enako brzojavko so odpisali tudi deželni vladi. Nekoliko minut potem, ko je bila brzojavka odpisana, je bil odstavljen s svojega mesta uradni brzojavnega urada, kateri je to brzojavko odpravil. Začela se je takoj proti njemu preiskava. — S takim postopanjem si Avstrija ne pridobi sre naroda; ako bo morala kdaj pobrati šila in kopita, bo kriva njena vedno protislovska politika.

**Verfälschte schwarze Seide.**

Man verheuen ein Mostarchen des Stoffes, von dem man kaufen will, und die ewigw Verälschung tritt sofort zu Tage: Aechte, reingefärbte Seide knust sofort zusammen, verlässt bald und hinterlässt wenig Asche von ganz hellbräunlicher Farbe. — Verfälschte Seide (die leicht speckig wird und bricht) brennt langsam fort (namentlich glimmen die „Schussfäden“ weiter, wenn sehr mit Fingern erschwert), und hinterlässt eine dunkelbraune Asche, die sich im Gegensatz zur Achten Seide nicht krümelt, sondern krümelt. Zerdrückt man die Asche der Achten Seide, so zerfällt sie, die der verfälschten nicht. — Die Seidenstoff-Fabrikon G. HENSEBERG (k. u. k. Hof.) Zürich versenden gern Muster von ihren Achten Seidenstoffen jedermann und liefern einzelne Rollen und ganze Stüke porto- und steuerfrei in die Wohnung. (5)

**Poslano.\*)**

One veterane v hribih, ki so obdélih neko osebo, da ni plačala vstopnine k jonskemu veteranskemu plesu, imenajo jih in obkrovnice.

\* Za sestanke pod tem naslovom je nrednito odgovorno le toliko, kolikor nalaga tiskovni zakon — Op. ur.

**Deloljubne** 50

osebo — povsod — katere trajni denarni zaslužek iščejo, naj pismeno povprašajo pod „Zukunftsvorsorge“ Grader, post. rest.

**Oglas.**

Volitev z dne 10. avgusta 1896. novega zastopstva kraškega „Dinoriskega društva Tomajskega“ je bila od c. kr. trgovinskega sodišča v Trstu zavržena; zato bo 28. marca 1897. ob 3. uri popoldne nova volitev zastopstva, h kojoj se vabijo vsi določniki.

Dnovni red bodo:

1. Volitev celoga zastopstva.
2. Novemu odboru so hodo razložila bilanca in račun leta 1896.
3. Predelal se bodo § 42., 1. so bo glasili: „Naznanila društva so imajo vršiti v jednom slovenskem listu, ki izhaja na Primorskem.

V Tomaju, 3. marca 1897.

Urban Golmajer, predsednik.

**Vincenc Bielezki**

gostilničar na Kornu št. 6 v Gorici toči izvrstna črna in bela vina, Reininghausovo pivo ter pristno žganje.

Priporoča se sorojakom v Gorici in z dežele. 66 3-1

V zaščito posnemanja in ponarajanja naprošen so p. n. odjemniki, vedno izrecno zahtevati s etiketo in plavim Neptunom, kakor tudi paziti na zamašni omot:

**KRONDORFER**

Podjetje studenca Krondorf p. Karlsbad 8-1 — 9-6

Zalogo v Gorici ima Ang. Fornizzi

**Isče se za Ljubljano** dobra kuharica, katera je popolnoma kos svoji nalogi. Le take se naj prijavi pri našem upravitelstvu.

**Oglas p. n. g. trtorajcem!**

Odreзки amerikanskih trt

**Riparia - Solonis - Rupestris**

za cepljenje,

katerih se ne prime trtna uš, kakor tudi druge kakovosti sadik domačih in francoskih iz lastnih trtno uš prostih nasadov priporoča

10-3

**Iv. Jož. Strakel**

voleposelnik v Semenški ulici v Gorici.

27-8.

**Velika zaloga orožja**

44 5-4 zlasti za lovec. 27 6-2

Puške brokove, kalibr 12, 14, 16, 20, 24, 28 in druge po ceni in s popolnima puškarskim izdelkom.

Posebni puški brokovic in drugih Winchester in Pieper domači patent Genial in Krona z ekstratorjem in brez njega; velika zaloga revolverjev, bambiki, karabin, floberki, bozra kakor tudi zaloga smodnika in streliva in vseh lovskih potrebščin priporoča z redno postrežbo

I. Havranka sin v Roudnici nad L. (Čusko)

Cenik s slikami pošiljamo na zahtevanje poštine prosto.



**Pristno brnsko sukneno blago.**

Jeden odrezek (gl. 3-10 iz dobre 3-10 m. dolg, za- 4-10 pristno  
dosten za jedno 4-8) ovčje  
moško obleko 6 - iz boljše  
stane samo 7-75 iz line volne  
10-50 iz najfineje

Jeden odrezek za črno salonsko obleko gl. 10.

Blago za vrhno suknjo, loden, Peruvienne, Doskings, blago za državne uradnike, fini Kanimgarne in Che- viol itd. razpošilja po tovarniških cenah poznani, rečna 55 16-3

zaloga Kiesel-Amhof v Brnu, Brünn.

Izbori zastoj in franko. Pošiljate po uzorih. Pozor! P. n. občinstvo opozarja se posebno, da se blago dobiva mnogo ceneje, ako se direktno naroči mesto pri prekupovalcih. Firma Kiesel-Amhof v Brnu (Brünn) razpošilja vse blago po resničnih tovarniških cenah brez dodatka rabata, kojega kro- jači dobivajo.

C. kr. krojni  
privileg. aparati.

**M. POVERAJ**

krojaški mojster in trgovec v Gorici,  
se je preselil s 1. marcem t. l.

**na Travniki št. 22 I. nst.**

Naznanja slavn. občinstvu, da pošlje v kratkem svojega popotovalca na deželo proš, da se mu prihrani cenj. naročila.

Od davno že preskušeno, zdravstveno in lepotno sredstvo (za natiranje) v okrepčavo in ojačenje kit in živcev na človeškem telesu.

**Kwizdov fluid**

Varetna znamka: kuga (fluid za turše hihovalce)

Z uspehom uporabljen od brilačev, kolesarjev in jezdecov v okrepčavo in oživljenje po večjih naporih po-  
Cena: 1/2 steklenice a. v. gld. 1.-, 1/2 steklenice gld. - 50.  
Pristno se dobiva v vseh lekarnah. 40 (50)

Glavna zaloga: Okro' na lekarna v Kornenburgu pri Dunaju.

**20° pristni brinjevec**  
litr po gld. 1-10  
in  
**brinjevo olje**  
(deka 2 kr.)  
se dobi pri  
**Jožefu Rojic-Cerin**  
v Cerknem.  
(Cene se razumajo v Cerknem).

**Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda**

s sedežem v Gorici, ulica Barzellini št. 20.  
priporoča  
po nizki ceni slavnemu občinstvu

**svoja pristna briska vina: rebulo, modro frankinjo in druga na- vadna črna vina, pri- delke svojih članov.**

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov naprej.  
Uzorec vin pošilja na zahtevo.

**A. Cumar - via Municipio 1 - v Gorici**

priporoča  
**posebnosti za hišne i kuhinjske potreb- ščine.**

Bogata zaloga predme- tov v oličnem cinu.

**Mila-mette - kartace.**

**ZALOGA umivalnikov iz železa.**

**Žlice, noži, vi- lice, samovari za kavo in čaj, kletke itd.**

**Velika izbira vencev iz kovine. Cene nizke.**

**Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!**

Triljeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice za sadje in zelenjavo. Škropilnice proti peronospori, poboljšani sestav Vermorelov.

Mlatilnice, mlinci za žito, stiskalnice (preše) za vino in sadje različnih sestav. (Te stiskalnice imajo skoro ono tlačilno moč kakor hi- draulične vodovodne preše).

Slamoreznice jako lahke za goniti in po zelo zmernih cenah. Stiskalnica, za seno in slamo, ter vse potrebne, vsakovrstne poljedelske stroje prodaja v najboljši izvršitvi

**Ig. Heller na Dunaju**  
II/2, Praterstrasse 49.

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati! Zastopniki so iščejo.

**Vaclav Zima,**  
izdelovalnica gospodarskih strojev v Prepychach u Opocna na Češkem. izdeluje kot posebnost

**Čistil. mline za žito**

po svojem patentovanem izumu. Mlini so znani v novjši dobi kot najboljši.

**Slamoreznice**  
57 4-4  
z noži notri brašenimi, ki so pripoznane kot najboljše, kakor tudi

**Žitni drobilci z mlinskimi kamni**

svojega patentovanega izuma, ki se od drugih močno razlikujejo, se lože gonijo in bolje delajo.

**Uni. erzalni brzi pralni stroji z žmikalniki,**  
ki so neizoplni za vsako hišo, ker se z njimi pri pranju polovico prihrani.

Za vse svoje izdelke jamči najboljšo jakost, solidno postrežbo in zelo zmerno ceno. Čenike pošiljam na zahtevo brezplačno in po- stne prosto.

**Trgovec z vinom na veliko**  
**Anton Pečenko**

Vrma ulica 8 - GORICA - Via Gardino 8  
12 Gl. priporoča

**dalmatinsko vino iz Istre in Šibenika,**

pojem  
pristna bela furlanskih,  
in črna vina brislih in  
iz isterskih  
vipavskih, vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.  
Cene zmerno. Postrežba poštena.

**Anker** 25, 25-7  
**Liniment. Capsici compos.**

iz Richterjeve lekarne v Pragi  
pripoznano kot izvrstno bol ubla-  
žujoče mazilo; za ceno 40 kr., 70  
kr. in 1 gld. se dobi po vseh lekarnah.  
Naj se zahteva to splošno priljub-  
ljeno domače zdravilno sredstvo  
vedno le

**Richterjev Liniment s „sidrom“**

kot edino pravo in vzame  
le tako steklenico, ki je pre-  
videna s „sidrom“ kot znano  
zaščitno znamenje.  
Richterjeva lekarna „pri zlatem levu“ v Pragi.

**Gabrijel Piccoli**  
lekarnar pri angelu  
v Ljubljani, Dunajska cesta

Naj. isje priznanja  
na II. mednarodni farm.  
razstavi v Pragi 1896.  
London - Pariz - Ze-  
never 1892-1893.

Veseloštopovanemu gosp.  
G. Piccoli-ju  
v Ljubljani.

Stejem si v dolžnost Vam naznaniti, da se je  
Vaša **želodečna tinktura** izkazala kot uspešno de-  
lujoca ne le pri mnogih mojih župljanih, katerim sem  
isto priporočil, temveč je tudi mene rešila zelo mučnih  
želodečnih bolečin, katero sem trpel skoro celih 9 let.

Znamerav se spoštovanjem 20 16 3

**Anton Nikolich**, župni upravitelj.  
Sv. Lucija (Schliffart) pri Alboni, 8. nov. 1896.

Gospodu lekarju G. Piccoli-ju  
v Ljubljani.

Blagovolite mi takoj poslati po poštinem pov-  
zetju štiri decate Vaše **želodečne tinkture**, katera  
mi je do sedaj vedno pomagala.

Odlinim spoštovajem udani

**Josip Botlegaro**, župn. in d-kan.  
Pijemont pri Bajah (Istra), 20. maja 1896.

**Želodečna tinktura** lekarja Piccoli-ja „pri  
angelu“ v Ljubljani se razpošilja točno po poštini  
povzetju. Cena 12 steklenice v skatuli 1 gld. 36 kr.;  
poštni zavitek z 70 steklenicami velja 6 gld. 50 kr.  
Poštu na plača naročnik.

**Reichenburško**  
**sukno in snovi za obleke!**

Neposredna razprodaja tvoj zasebnike!

Naj se zahtevajo uzorci naših krasnih novostj.  
Najelegantnejše obleke za spomlad - cela obleka  
gld. 6-70, gld. 8-10, gld. 10-15 itd.

**Franc Rehwald & Söhne**  
Tuchfabrikslager  
Reichenberg L. R.

**J. Kravagna,** 15-6  
posestnik vinogradov in lovarne žganja  
v Plinju (Štirski)

priporoča  
svoja naravna vina, liter po 15 do  
18 kr., pristni tropinovec po 40 kr.,  
slivovec po 50 kr.

**Teodor Slabanja**

srebrar v Gorici, ulica Morgelli št. 17.

Priporoča se prečistiti da-  
bovščini za izgotovljenje  
cerkvenih posod in ozobj po  
najnovem uzoru: in najnižji  
ceni kot: Monstrane, kelihov,  
avencikov, itd. itd. Slane reči  
popravijo ter jih v ognju po-  
srebrni in pozlati. Da si za-  
morejo tudi menj plemenite  
cerkve čimhitro razne cerkvene  
stvari, se po želji preč. p. n.  
gospodov natočnikov slavojo  
prav vsodni plačini pogoj.

Streletozde iz bakra v  
ogaju pozlačene najboljše iz-  
tajihe, kakor tudi vsakovrstno  
enako popravilo in pozlačenje priporoča tudi po naj-  
nižih cenah. Pošilja vsako blago dobro spravljeno  
in poštno franko! 16 (14)

**ČEŠKA**  
**delniška pivovarna**  
v Č. Budjejevicah  
[Český akciový pivovar v Českých Budějovicích]

**je urejen po najnovejših zahtevah**

**kuha vsa navadna piva za hitri izvoz,**  
kakor tudi 7 10-2

**češko granatno 15° pivo**  
po pilzenjskem načinu.

Porablja edino le hmelj iz Rakovníka in Zátca in izborni moravski in  
češki slad.

Opozarja gostilničarje in pivce na svoje priznane dobre izdelke in  
se priporoča njih naklonjenosti.

**Glavno zalogo ima Odo Pammer v Ljubljani.**

**„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici**

priporoča sl. občinstvu  
**te-le v njeni zalogi izšle knjige:**

**„Slovanska knjižnica“**  
Dostoj je izšlo 54 brošuranih snopičev.  
Prodajna cena za snopič je 18 kr. — Celoletna naroč-  
nina za 12 snopičev je 1 gld. 80 kr.

**„Knjižnica za mladino“**  
Dostoj je izšlo 23 trdo vezanih snopičev.  
Prodajna cena za snopič je 25 kr. — Celoletna naroč-  
nina za 12 snopičev je 2 gld. 40 kr.

**Materino delo za Boga in domovino.**  
Za Slovenke priredil po hrvaškem izvirniku Simon Gregorčič ml. — Velja 70 kr. — Knjiga je pohvaljeva od devetih južnoslovanskih škofov.

**Josip Pagliaruzzi-Krilanovi**  
**POEZIJE.**  
Dva dela. — Cena vsakemu delu 50 kr.

**Josip Pagliaruzzi-Krilanovi**  
**Spisi v prozi.**  
Trije snopiči in štiri slike. Skupna cena 60 kr.

**Koledar za goriško nadškofijo za navadno leto 1897.**  
III. letnik. — Z bogato koledarsko in leposlovno vsebino. — Velja po pošti 50 kr.

**Simon Gregorčič:**  
**Zbirka pesmij. Izbrane pesmi.**  
Cena lični izdaji 30 kr.

**Anton Funtek:**  
**Izbrane pesmi.**  
Cena lični izdaji 50 kr.

**Kazipot za Goriško in Gradiščansko.**

**Monsignor Andrej Marušič:**  
**Epizoda iz kulturne zgodovine goriske.**  
Cena 10 kr.

**Anton Klodič-Sabladoski:**  
**„Materin blagoslov“, igra v 3 dejanjih.**  
Cena 18 kr.

**„GLUHONEMI“.** Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. **„GLUHONEMI“.**  
Spisal Anton Rudež. — 350 str. velike osmine s 25 slik. — Znižana cena gld. 1.30.

**Židovsko**  
**pravoslovje v Talmudu.** deželnega zbora goriskega.  
Cena 10 kr., 25 kom. 1 gld., 50 gld. 1.50, 100 gld. 2.50.

Poročilo o delovanju  
Cena 10 kr. v prid „Societ.“ zavodom.

Izšla je že knjiga: **„Veneć slovanskih povestij“** 180 str. velike 8.  
Čitice iz ruskega, poljskega, češkega, slovaškega in srbohrvaškega življenja. Cena s poštno 55 kr.

**Antona Martina Slomška:** Prof. S. Rutar: Andrej Praprotnik:  
**Spisi, zbrani za mladino.** **Zgodovinske črtice** **Pesmi cerkvene in druge**  
5 snopičev. iz poknežene grofije goriske in gradiške. 2 snopiča.  
Vsaki snopič stane 25 kr. **Cena s poštno 55 kr.** Oba snopiča staneta 50 kr.

**„Popotnikov“ koledar za slovenske učitelje za 1897.**  
se prodaja v naši tiskarni in razpošilja na vse kraje vezan v platno za gld. 1.40, z zlato obr. gld. 1.50, v usnje vezan gld. 1.70, z zl. obr. gld. 1.80.